

Systemaattinen kirjallisuushaku

Systemaattisuus – ennalta määritetyn suunnitelman mukainen toiminta tai metodi

Systemaattinen tiedonhaku ja näyttöön perustuva tutkimus

- Tärkeää oppia seulomaan relevantti ja laadukas tieto suuresta kirjallisuusmassasta
 - Uusia tutkimuksia terveydenhuollon alalla vuodessa n. 2 milj.
- Näyttöön perustuva lääketiede (EBM) perustuu kriittiseen ajatteluun kliinisen tiedon soveltamisessa, helpottaa tiedonhankintaa ja tarjoaa työkaluja tutkimustiedon kriittiseen arviointiin
- Hyvät systemaattiset katsaukset ja näyttöön perustuvat hoitosuositukset voivat tarjota kysymykseen valmiin vastauksen – tietoa ei aina tarvitse etsiä alkuperäistutkimuksista

Näyttöön perustuvien tutkimusten tiedonlähteet

- Kansainvälinen Cochrane yhteistyö (1993-) tuottaa valmiiksi seulottua aineistoa lääketieteen eri alueilta laatimalla systemaattisia kirjallisuuskatsauksia
- Tavoitteena koota yhteen olemassa oleva tieto tietyn taudin ehkäisystä, diagnostiikasta, hoidosta, kustannuksista
 - Vankkaa tutkimusnäyttöä edustavat systemaattiset katsaukset ja kontrolloidut kliiniset kokeet
- EBM Reviews tietokannat/ Ovid
 - Aineisto näyttöön perustuvaa
- Muut EBM tietokannat (Tertion kotisivu: tiedonhaun työkalupakki)
- Medline/Ovid - näytön seulonta
 - MeSH-asiasanaston termit
 - Haun rajausmahdollisuudet Medline:ssa
 - Haun täydentäminen "omilla sanoilla"

Systemaattinen kirjallisuuskatsaus

- Työkalu näyttöön perustuvan tutkimuksen tavoittamiseen
- Tieteellisen tutkimuksen menetelmä
 - Tiivistää tieteellistä tietoa
 - Perustuu tutkimussuunnitelmaan
 - Kaikki vaiheet raportoidaan - on toistettavissa
 - Tutkimusprosessi
 - Tutkimussuunnitelma
 - Tutkimuskysymysten määrittäminen
 - Alkuperäistutkimusten haku
 - Haut tietokannoissa ja "käsini"
 - Tutkimusten valinta
 - Laadun arviointi
 - Tutkimusten analysointi
 - Tulosten esittäminen
- Tiedon hakemisen, arvioinnin ja yhdistämisen menetelmät on suunniteltu etukäteen ja kuvattu tarkasti

Systemaattinen tiedonhaku

- Systemaattinen tiedonhaku tietokannoista on olennainen osa näyttöön perustuvaa työskentelytapaa
- Tiedonhaun prosessi **suunnitellaan** ja **kuvataan** huolellisesti
- Tiedonhaku on voitava **toistaa** kuvauksen perusteella
- Tutkimukset kerätään mahdollisimman **kattavasti**
- Kuvataan, miten artikkelia löydettiin ja miten niitä karsittiin

Systemaattinen hakuprosessi

- Lähtökohtana kliininen kysymys
- Hakukysymyksen tarkennus
- Haun suunnittelu
- Haun toteutus kattavilla hakustrategioilla tietokannoissa
- Tuloksista seulotaan merkittävä aineisto valintakriteerien perusteella
- Hakuprosessi kuvataan vaihe vaiheelta
 - Mistä haettu?, miten haettu?, miten aineisto on valittu?, mikä on tulos?

Systemaattisen tiedonhaun suunnittelun vaiheet

- Aiheesta muotoillaan kysymys (hakuongelma)
- Aiheen analysointi – käsitteellinen rakenne
 - Aihe pilkotaan osiin
- Hakuongelma täsmennetään
 - Valitaan keskeiset käsitteet
 - Valituille käsitteille etsitään hakusanoja
 - Yleiskieli, ammattikieli, asiasanat
 - Sanakirjat + sanastot: Mot, FinMeSH
- Valitaan tietokannat
- Suunnitellaan hakustrategiaa
 - Tiedonhaut tietokannoissa perustuvat hakustrategioihin
 - Hakustrategia suunnitellaan kuhunkin tietokantaan erikseen

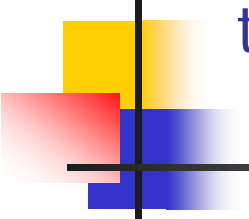
Systemaattisen tiedonhaun toteutus

- Hakustrategian sisältö
 - Mitä hakusanoja käytetään?
 - Haku tietokannan asiasanoilla
 - Haku "omilla sanoilla otsikoista + tiivistelmistä
 - Mitkä ovat hakusanojen väliset suhteet?
 - Sanojen /käsitteiden yhdistäminen Boolean menetelmällä: AND / OR / NOT
 - Miten hakua rajataan / laajennetaan?
 - Tietokannan rajausmahdollisuudet
 - Monipuoliset hakustrategiat, haku useammasta tietokannasta
- Hakustrategioiden (hakuhistoria) tallennus
 - Hakuprosessi voidaan toistaa tarvittaessa (haun päivittäminen)

Systemaattisen tiedonhaun tulosten arviointi

- Arvioidaan kriittisesti sekä tiedonhaun toteutusta (hakustrategiat) että haun tuloksia
 - Artikkeleiden kriittisessä arvioinnissa kiinnitetään huomio tutkimusmenetelmiin
- Tuloksista seulotaan valintakriteerien perusteella merkittävä aineisto
 - Otsikon perusteella
 - Tiivistelmän perusteella
 - Tutkimuksen tarkoitus, aineisto, menetelmät, tulokset, merkitys
 - Koko teoksen tai artikkelin perusteella
 - Tuloksista arvioidaan tutkimuksen pätevyys (validiteetti)

Mihin näyttöön perustuvan systemaattisen tiedonhaun tuloksia voi käyttää?

- Uuden tutkimustiedon seuraaminen
 - Opiskelun aikana ja työelämässä
- Käytännön potilastyössä hoitopäätösten tukena
 - Tulokset esitetään helposti selailtavassa muodossa (graafisesti)
 - Katsauksiin sisältyvissä johtopäätöksissä on arvioitu tutkimustiedon vaikutus käytännön toimintaan
- Tutkimustyössä tiedonlähteenä
 - Katsausten johtopäätöksissä kuvataan uutta tutkimustyötä vaativia kysymyksiä
 - Tietokannoista viitteitä tutkimustyössä tarvittavaan metodologiseen kirjallisuuteen

Mikä tiedonhaussa on tärkeää?

- **Suunnittelu** - tehostaa tiedonhakua
 - Aiheen jäsentäminen
 - Kysymyksen määrittäminen
 - Keskeiset käsitteet
 - Hakusanojen valinta
- **Toteutus**
 - Tietokannan sisällön ja tietokantakohtaisten hakutekniikoiden tunteminen
 - Hakutermin yhdistäminen
 - Eri hakutapojen (strategioiden) käyttö
- **Arviointi**
 - Hakustrategiat
 - Hakutulokset